

**Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародне підприємництво

(повна назва навчальної дисципліни)

для підготовки студентів освітнього ступеня	<u>бакалавр</u> бакалавр чи магістр	року набору	<u>2019, 2018</u>
курсу	<u>3, 4</u> номер курсу, на якому викладається дисципліна		
форма навчання	<u>денна</u> Форма навчання		
статус дисципліни	<u>вибіркова</u>		

Харків, 2021 рік

Розробники:

Благодарумова Ольга Володимирівна,
доцент кафедри міжнародного бізнесу,
фінансів та обліку, кандидат економічних
наук, доцент;

Черняєва Анна Олександрівна,
доцент кафедри міжнародного бізнесу,
фінансів та обліку, кандидат економічних
наук, доцент;

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступень, вчене звання повністю

Програму розроблено на підставі силабусу навчальної дисципліни,
затвердженого на засіданні методичної ради інституту.

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії
інституту, протокол від 17.05.2021 № 7.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців комплексного розуміння концепції підприємництва у міжнародному бізнесі шляхом поєднання відповідних теорій, ідей, застосування їх на практиці у прийнятті управлінських рішень та складанні бізнес-планів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система взаємодії підприємців України зі стейкхолдерськими групами міжнародних бізнес-структур в умовах невизначеності ринкового середовища.

Мова викладання – українська.

У результаті вивчення дисципліни студент має

знати:

- сутність економічних термінів;
- організаційно-правові форми міжнародного підприємництва;
- сучасні міжнародні платіжні системи;
- основи міжнародних валютних відносин;
- міжнародне право.

вміти:

- користуватися законодавчою базою зовнішньоторговельних операцій;
- виявляти чинники і рушійні причини змін, що відбуваються в міжнародному підприємстві;
- застосовувати кількісні параметри, за допомогою яких оцінюються стан і динаміка розвитку міжнародного підприємства;
- розраховувати вартість торгових контрактів;
- підготовляти й укладати зовнішньоторговельний контракт;
- вміти оцінювати наслідки глобалізації світової економіки (можливості та загрози) для діяльності міжнародного підприємства;
- вміти виробляти ефективну стратегію діяльності міжнародного підприємства з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та підприємницьких інтересів.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність міжнародного підприємництва та історія його розвитку

Підприємництво як економічний феномен. Етапи розвитку міжнародного підприємництва. Стимулювальні фактори міжнародної підприємницької діяльності. Тенденції розвитку міжнародного підприємництва. Економічні школи про предмет підприємницької діяльності.

Основні суб'єкти міжнародного підприємництва. Право суб'єктів на здійснення підприємницької діяльності.

Тема 2. Організація міжнародного підприємництва в сучасній ринковій економіці

Класифікація міжнародного підприємництва. Види підприємницької діяльності.

Переваги та недоліки форм підприємництва. Основні форми міжнародного підприємництва. Основні форми комерційного підприємництва в економіці розвинутих країн. Спільні підприємства як основна форма міжнародного підприємництва. Соціально економічні передумови та порядок створення спільних підприємств. Механізм управління спільними підприємствами. Фінансові ресурси спільних підприємств. Особливості створення та діяльність спільних підприємств на Україні.

Управління підприємницькою діяльністю на рівні країн. Управління підприємницькою діяльністю на рівні регіонів. Недержавні організації, що сприяють розвитку підприємництва.

Тема 3. Ринкове середовище господарювання підприємців

Основні складові середовища підприємництва. Вплив середовища на функціонування підприємства. Сучасний ринок як система соціально-економічних відносин. Поняття міжнародної конкуренції та її рівні. Основні поняття теорії конкурентоспроможності. Основні методи оцінки рівня конкурентоспроможності бізнес-структури.

Поняття міжнародного ринку. Ринкова кон'юнктура світових ринків товарів та послуг. Світовий ринок товарів та послуг як сфера торгових відносин між різними країнами, що ґрунтується на основі розвитку міжнародного поділу праці. Міжнародні класифікації товарів та послуг. Поняття ринкової концентрації. Кон'юнктура світового ринку.

Основи й особливості ціноутворення на світовому ринку. Вільні ціни. Контрактні ціни (зовнішньоторговельні). Ввізні ціни. Ціни «франко». Політика протекціонізму. Державна демпінгова політика. Практика і методи визначення зовнішньоторгових цін. Цінова дискримінація: сутність, типи та практичні види.

Тема 4. Етична та соціальна відповідальність підприємців

Підприємництво як основа розвитку ринкової економіки. Особистість підприємця як людини з яскраво вираженими рисами лідера, із здатністю впливати на інших. Підприємницький успіх як соціально-економічна категорія.

Відповідальність підприємця як правове та етичне відношення підприємців до суспільства (до господарюючих суб'єктів, до споживачів тощо), яке характеризується виконанням правових норм (правил). Ділова та професійна етика. Професійна культура підприємницької діяльності.

Бізнес-конфлікти: природа виникнення, методи запобігання та розв'язання. Методи запобігання та розв'язання бізнес-конфліктів.

Тема 5. Правове регулювання міжнародної підприємницької діяльності

Режим сприяння при проведенні підприємницьких операцій. Інформаційні матеріали щодо розвитку міжнародного підприємництва. Правовий статус юридичних осіб на Україні.

Основні закони які регулюють міжнародну підприємницьку діяльність України. Державне регулювання міжнародної конкурентоспроможності. Відповідальність суб'єктів за порушення в сфері зовнішньоекономічної діяльності. Митно-тарифне регулювання. Нетарифні методи регулювання. Валютне регулювання.

Зовнішньоекономічні договори(контракти). Етапи укладання зовнішньоекономічних контрактів. Порядок реєстрації та обліку зовнішньоекономічних контрактів.

Тема 6. Бізнес-стратегії та розвиток міжнародної підприємницької діяльності

Узагальнення підходів до визначення поняття «розвиток бізнес-структури». Особливості змін у міжнародній підприємницькій діяльності. Розвиток на відміну від зростання. Класифікація видів розвитку на рівні бізнес-одиниць. Поділ факторів в залежності від способів розвитку. Інноваційний розвиток бізнес-структури: сутність та основні напрями.

Управління якістю продукції як стратегічний чинник розвитку підприємницької бізнес-одиниці. Міжнародні стандарти якості продукції.

Методологічні підходи до формування та реалізації бізнес-стратегії підприємницької структури.

Тема 7. Управління економічним потенціалом міжнародної підприємницької діяльності

Економічні ресурси (фактори виробництва) бізнес-одиниці. Економічний потенціал бізнес-одиниці та його ознаки. Основні структуроутворюючі елементи економічного потенціалу бізнес-одиниці. Підприємницький потенціал.

Ресурсний потенціал підприємницької структури та його складові елементи. Напрями підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу бізнес-одиниці. Критерій ефективності діяльності бізнес-структури, з точки зору використання ресурсного її потенціалу.

Світові ринки економічних ресурсів.

Тема 8. Підприємницька діяльність в сфері зовнішньої торгівлі

Поняття світової, міжнародної та зовнішньої торгівлі. Зовнішня торгівля як один із видів зовнішньоекономічної діяльності. Основні форми зовнішньої торгівлі. Показники участі країни в міжнародній торгівлі. Функції та ринкова компетенція зовнішньої торгівлі. Бар'єр відстані, бар'єр часу; асортиментний, інформаційний, логістичний, фінансовий, транзакційний, сервісний бар'єри.

Економічні засади функціонування окремих типів міжнародних оптових посередників. Складські приміщення як основа матеріально-технічної бази оптових посередників, які беруть участь у продовженні процесу виробництва (зберігання). Економічна ефективність від співпраці з міжнародним оптовиком.

Зовнішньоекономічний договір (контракт).

Тема 9. Міжнародна підприємницька інвестиційна діяльність

Форми та мотивація міжнародної підприємницької інвестиційної діяльності. Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на вибір форми виходу на зарубіжні ринки.

Потенціал негативні ефекти прямих іноземних інвестицій. Надходження прямих іноземних інвестицій в економіку України за останні 10 років: Реалізація інвестиційно-інноваційної політики держави.

Тема 10. Теорія та практика підприємницького ризику

Специфічні ризики, що виникають унаслідок здійснення різних видів діяльності фірм за кордоном. Основи типології ризиків та невизначеностей, з якими зіштовхуються компанії, що працюють на міжнародному рівні.

Еволюція світового ризик-менеджменту. Ключові етапи розвитку ризикменеджменту, його особливості та події, що стали причиною. Історичні підходи до оцінки ризиків. Фінансові та стратегічні виходи із ситуації з точки зору управління ризиками в міжнародному бізнес-середовищі.

Тема 11. Як правильно розробити бізнес-план підприємницької одиниці

Сутність бізнес-плану міжнародної діяльності. Мета розробки бізнес-плану. Підприємницька ідея та підприємницька концепція. Основні розділи бізнес-плану. Прогнозування попиту на конкретні види продукції.

Світовий досвід успішних бізнес-планів: 10 ключових етапів бізнес-планування. Глосарій термінів бізнес-плану «що вони говорять і що насправді думають».

Тема 12. Основні тенденції розвитку міжнародної підприємницької діяльності в Україні та світі

Гіперконкурентне середовище як основа розвитку і функціонування міжнародного бізнесу на глобальному рівні інтернаціоналізації. інформаційний ресурс – ключовий чинник досягнення ефективності і довгострокової конкурентоспроможності на світових товарних і фінансових ринках. Розвиток мотивацій міжнародного бізнесу в умовах інформаційного глобалізму. Масштаби інтенсивних інвестиційних й інноваційних процесів, де мотиви всіх суб'єктів світового господарства є спільними.

Передумови та сучасні тенденції розвитку форм міжнародного бізнесу як сукупності ділових операцій ТНК. Переваги сучасних типів міжнародного виробництва у рамках міжнародного бізнесу. Зміна мотивацій і форм міжнародного бізнесу в умовах інноваційно-інформаційного глобалізму. Нові елементи продуктивних сил.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема дисципліни	Обсяг у годинах																										
	денна форма											заочна форма															
	повна					скорочена						повна						скорочена									
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі							
Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС				
Тема 1. Сутність міжнародного підприємництва та історія його розвитку	12	2		2		8																12					12
Тема 2. Організація міжнародного підприємництва в сучасній ринковій економіці	14	2		2		10																14	2				12
Тема 3. Ринкове середовище господарювання підприємців	30	6		6		18																30			2		28
Тема 4. Етична та соціальна відповідальність підприємців	14	2		2		10																14					14
Тема 5. Правове регулювання міжнародної підприємницької діяльності	12	2		2		8																12					12
Тема 6. Бізнес-стратегії та розвиток міжнародної підприємницької діяльності	14	2		2		10																14					14
Тема 7. Управління економічним потенціалом міжнародної підприємницької діяльності	14	2		2		10																14					14
Тема 8. Підприємницька діяльність в сфері зовнішньої торгівлі	14	2		2		10																14	2		8		12
Тема 9. Міжнародна підприємницька інвестиційна діяльність	14	2		2		10																14					12

Тема дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма										заочна форма													
	повна					скорочена					повна					скорочена								
	усього	у тому числі				усього	у тому числі				усього	у тому числі				усього	у тому числі							
Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ		СРС	Л	СЗ	ПЗ		ЛЗ	СРС	Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	
Тема 10. Теорія та практика підприємницького ризику	14	2		2		10													14	2		2		10
Тема 11. Як правильно розробити бізнес-план підприємницької одиниці	14	2		2		10													14					14
Тема 12. Основні тенденції розвитку міжнародної підприємницької діяльності в Україні та світі	14	2		2		10													14					14
Усього годин / кредитів ECTS	180	28		28		124													180	6		6		168

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту:

для денної форми навчання – <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=5919>,
<http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=5812>;

для заочної форми навчання – <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=5813>.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Сутність міжнародного підприємництва та історія його розвитку

Питання 1. Етапи розвитку міжнародного підприємництва.

Питання 2. Право суб'єктів на здійснення підприємницької діяльності.

Тема 2. Організація міжнародного підприємництва в сучасній ринковій економіці

Питання 1. Основні форми економічного розвитку.

Питання 2. Механізм управління спільними підприємствами.

Тема 3. Ринкове середовище господарювання підприємців

Питання 1. Основні поняття теорії конкурентоспроможності.

Питання 2. Міжнародні класифікації товарів та послуг.

Питання 3. Державна демпінгова політика.

Тема 4. Етична та соціальна відповідальність підприємців

Питання 1. Підприємницький успіх як соціально-економічна категорія.

Питання 2. Професійна культура підприємницької діяльності.

Тема 5. Правове регулювання міжнародної підприємницької діяльності

Питання 1. Нетарифні методи регулювання міжнародної підприємницької діяльності.

Питання 2. Етапи укладання зовнішньоекономічних контрактів.

Тема 6. Бізнес-стратегії та розвиток міжнародної підприємницької діяльності

Питання 1. Класифікація видів розвитку на рівні бізнес-одиниць.

Питання 2. Міжнародні стандарти якості продукції.

Тема 7. Управління економічним потенціалом міжнародної підприємницької діяльності

Питання 1. Економічний потенціал бізнес-одиниці та його ознаки.

Питання 2. Огляд світового ринку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ).

Тема 8. Підприємницька діяльність в сфері зовнішньої торгівлі

Питання 1. Зовнішня торгівля як один із видів зовнішньоекономічної діяльності.

Питання 2. Економічні засади функціонування окремих типів

міжнародних оптових посередників.

Тема 9. Міжнародна підприємницька інвестиційна діяльність

Питання 1. Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на вибір форми виходу на зарубіжні ринки.

Питання 2. Реалізація інвестиційно-інноваційної політики держави.

Тема 10. Теорія та практика підприємницького ризику

Питання 1. Основи типології ризиків та невизначеностей.

Питання 2. Ключові етапи розвитку ризик менеджменту.

Тема 11. Як правильно розробити бізнес-план підприємницької одиниці

Питання 1. Підприємницька ідея та підприємницька концепція..

Питання 2. Глосарій термінів бізнес-плану «що вони говорять і що насправді думають».

Тема 12. Основні тенденції розвитку міжнародної підприємницької діяльності в Україні та світі

Питання 1. Розвиток мотивацій міжнародного бізнесу в умовах інформаційного глобалізму.

Питання 2. Нові елементи продуктивних сил..

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту:

для денної форми навчання –

<http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=5919>,

<http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=5812>;

для заочної форми навчання –

<http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=5813>.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

– Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;

– Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом.

7. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

Осінь 2021 н. р.

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль	60	60
1.1	<i>Тема 1. Сутність міжнародного підприємництва та історія його розвитку</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	2	
	Тестування на Порталі	1	2
1.2	<i>Тема 2. Організація міжнародного підприємництва в сучасній ринковій економіці</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	2	
	Тестування на Порталі	2	3
1.3	<i>Тема 3. Ринкове середовище господарювання підприємців</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	9	12
	Тестування на Порталі	3	4
1.4	<i>Тема 4. Етична та соціальна відповідальність підприємців</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	3	
	Тестування на Порталі	2	3
1.5	<i>Тема 5. Правове регулювання міжнародної підприємницької діяльності</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	2	
	Тестування на Порталі	1	2
1.6	<i>Тема 6. Бізнес-стратегії та розвиток міжнародної підприємницької діяльності</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	3	
	Тестування на Порталі	2	3
1.7	<i>Тема 7. Управління економічним потенціалом міжнародної підприємницької діяльності</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	4	
	Тестування на Порталі	2	3
1.8	<i>Тема 8. Підприємницька діяльність в сфері зовнішньої торгівлі</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	4	8

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
	Тестування на Порталі	2	3
1.9	<i>Тема 9. Міжнародна підприємницька інвестиційна діяльність</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	4	
	Тестування на Порталі	2	3
1.10	<i>Тема 10. Теорія та практика підприємницького ризику</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	3	8
	Тестування на Порталі	1	2
1.11	<i>Тема 11. Як правильно розробити бізнес-план підприємницької одиниці</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	2	
	Тестування на Порталі	1	2
1.12	<i>Тема 12. Основні тенденції розвитку міжнародної підприємницької діяльності в Україні та світі</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	2	
	Тестування на Порталі	1	2
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)	40	40
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)	20	20
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (розрахунково-аналітичне або ситуаційне завдання)	10	10
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (розрахунково-аналітичне або ситуаційне, або творче завдання)	10	10
3	Оцінка з дисципліни	100	100

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела інформації

1. Глобальна економіка : навчальний посібник / [Н. М. Вдовенко, Л. В. Богач, В. Л. Гераймович та ін]. – Київ : НУБіП України, 2017. – 319 с.
2. Дахно І.І. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / І. І. Дахно, В. М. Алієва-Барановська; за редакцією І. І. Дахна. – Київ : Центр учбової літератури, 2018. – 355 с.
3. Зовнішньоекономічна діяльність навчальний посібник / Ю. Козак. – Київ : Центр, навчальної літератури, 2018. – 292 с.
4. Міжнародна економіка : підручник / за редакцією Д. Лук'яненко, Ю. Козак, Ю. Макогон. – Київ : Центр навчальної літератури, 2019. – 560 с.
5. Міжнародна економічна діяльність України : опорний конспект лекцій / Т. М. Мельник, І. В. Таран; Київський національний торговельно-економічний університет. – Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2016. – 223 с.
6. Міжнародні економічні відносини : підручник / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, Л. П. Кудирко та ін. ; за загальною редакцією А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник. – Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2017. – 612 с.
7. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / Л. Г. Мельник, І. М. Сотник, Л. М. Таранюк ; за редакцією І. М. Сотник, Л. М. Таранюка. – Суми : Університетська книга, 2018.– 572 с.
8. Рокоча В. В. Бізнес стратегії європейських компаній : навчальний посібник / В. В. Рокоча, Б. М. Одягайло, В. І. Терехов, під загальною редакцією В. В. Рокочої. – Київ : ВНЗ «Університет економіки та права «Крок». – 2018. – 312 с.
9. Файчук О. М. Міжнародний бізнес : навчальний посібник / О. М. Файчук, С. В. Сидоренко. – Київ : Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2016. – 236 с.

8.2. Додаткові джерела інформації

10. Мельникова Валентина. Національна економіка : навчальний посібник / Валентина Мельникова. – Київ : Центр навчальної літератури, 2019. – 248 с.
11. Методи і моделі економічного прогнозування : навчальний посібник / [В. П. Кічор, Р. В. Фещур, А. І. Якимів та ін.], за редакцією В. П. Кічора. – Львів : Растр-7, 2019. – 272 с.
12. Митний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України № 4495-VI від 13.03.2012 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>. – – Станом на

03.05.20201. – Назва з екрана.

13. Міжнародна макроекономіка : навчальний посібник / Ю. Козак. – Київ : Центр, навчальної літератури, 2017. – 400 с.

14. Міжнародний валютний фонд [Електронний ресурс] : Державні сайти України // Міністерство фінансів України : [база даних]. – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/mvf>. – Станом на 03.05.20201. – Назва з екрана.

15. Москаленко О. М. Теорія і модель випереджаючого економічного розвитку в системі суспільних стратегічних потреб : монографія / О. М. Москаленко. – Київ : Київський національний економічний університет, 2014. – 550 с.

16. Напрями підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору в умовах формування і функціонування ЗВТ з ЄС : монографія / [Вдовенко Н. М. та ін.]; за редакцією д-ра екон. наук, проф., акад. НААН України Кваші Сергія Миколайовича ; Національний університет біоресурсів і природокористування України [та ін.]. – Київ : Кондор, 2018. – 440 с.

17. Про зовнішньоекономічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України № 959-ХІІ від 16.04.1991 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>. – Станом на 03.05.2021. – Назва з екрана.

18. Про підприємництво [Електронний ресурс] : Закон України № 698-ХІІ від 07.02.1991 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12#Text>. – Станом на 03.05.2021. – Назва з екрана.

19. Стратегічні пріоритети розвитку аграрних формувань: аналітикопрогнозні тренди : колективна монографія / Національний університет біоресурсів і природокористування України ; [Богданюк О. В. та ін.] ; за загальною редакцією Савчука В. К. – Київ : Компринт, 2018. – 374 с.

20. Савицька Н. Л. Торговельне підприємництво : навчально-методичний посібник / Н. Л. Савицька, І. Ю. Мелушова, А. В. Красноусов, К. С. Олініченко. – Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2017. – 214 с.

21. World Economy and International Economic Relations : збірка статей / Ю. Козак. – Київ : Центр, навчальної літератури, 2018. – 138 с.